

BügelHajema
Plek voor ideeën

Mooi Bergen 2.0

Beeldkwaliteitskader

29 januari 2015 (vastgesteld)

INHOUD

1.	Inleiding	5
2.	Proces	7
3.	Beeldkwaliteit bebouwing	9
	Bebouwingsbeeld	11
	Architectuur	13
	Kleur en materiaal	17
	Reclame, luifels en luiken	19
	Breelaan	21
	Jan Oldenburglaan	22
	Dreef Noordzijde	23
	Dreef Zuidzijde	24
4.	Beeldkwaliteit openbare ruimte	27
	Ruimtelijk beeld	29
	Terrassen en uitstallingen	31
	Dorpsplein	33
	Verlengde Dreef	35
	Groene Entree	37
	Colofon	39

INLEIDING

Context

De gemeente Bergen legt met de structuurvisie Mooi Bergen 2.0 de basis voor een herontwikkeling van de omgeving van het Plein. Daarbij gaat het om het creëren van een levendiger en meer samenhangend centrum, verbetering van de entree van het centrum en van het winkelcircuit, het realiseren van meer ruimte voor wonen in het centrum en verbetering van de verkeerssituatie en het parkeren.

Dit beeldkwaliteitskader vervangt het aanvankelijk vastgestelde Beeldkwaliteitsplan Mooi Bergen. De hoofdlijnen van dit plan zijn behouden. Gezien de ontwikkelingen in de markt geeft het beleid ten aanzien van de bebouwing echter wat meer ruimte voor verschillende oplossingsrichtingen.

Doel

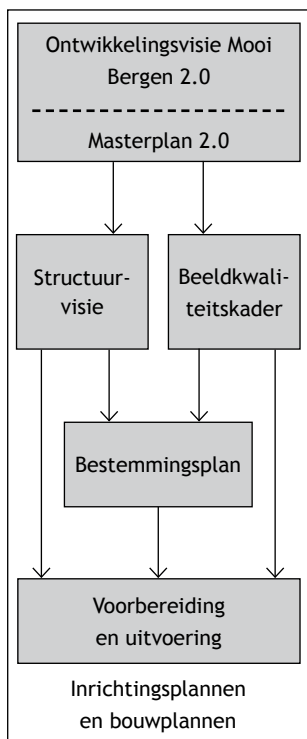
Dit beeldkwaliteitskader vormt de inspiratiebron, de leidraad en de toetssteen voor bouw- en inrichtingsplannen die passen binnen de structuurvisie. In dit kader is de identiteit, sfeer en het karakter van Bergen vastgelegd. Op basis van de bestaande kwaliteiten, geeft het beeldkwaliteitskader de beoogde sfeer voor de nieuwe bebouwing, de erfbegrenzingsen en de openbare ruimte aan. Het kader is een basis om via het proces ruimtelijke kwaliteit te bereiken (zie hoofdstuk 2).

Reikwijdte

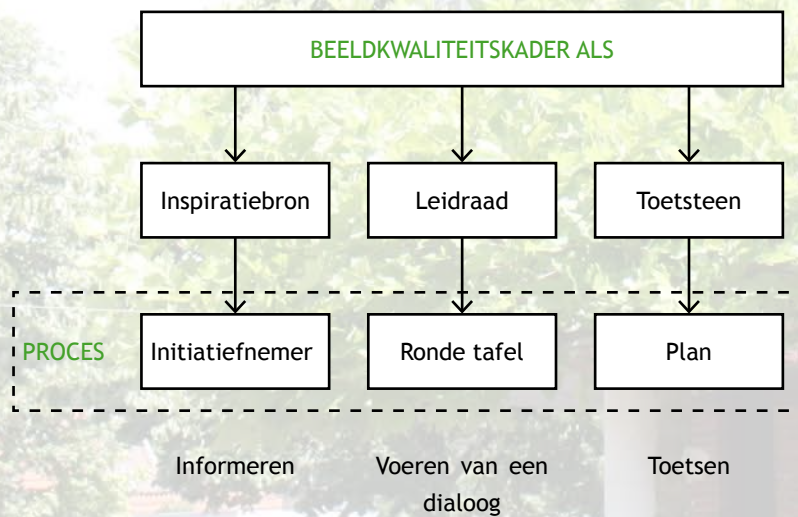
Het beeldkwaliteitskader is opgesteld om de dialoog met particuliere initiatiefnemers aan te gaan. Het beeldkwaliteitskader vervangt voor het plangebied de welstandnota daar waar het nieuwe ontwikkelingen betreft zoals de bouw van een huis, of de algehele vervanging van een pand. Voor de beheersituatie blijft de welstandnota van kracht.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 geeft een algemene inleiding. In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op het proces. Hoofdstuk 3 geeft het beeldkwaliteitskader voor de bebouwing en in hoofdstuk 4 is het beeldkwaliteitskader voor de inrichting van de openbare ruimte benoemd.

^ Relatie beeldkwaliteitskader, structuurvisie, bestemmingsplan en inrichtingsplannen en bouwplannen

De geschetste ontwikkelingen in de structuurvisie zullen niet in één keer en niet door één partij ontwikkeld en gerealiseerd worden. De vraag is dan, hoe realiseer/beïnvloed je het beeld van het centrum dat misschien pas over enige tijd en gefaseerd tot uitvoering komt? Dat kan door het te kiezen proces. Geen beeldkwaliteitsplan, maar een beeldkwaliteitskader als basis voor een proces. Per fase samen met marktpartijen en architecten vanuit een overkoepelde kader werken aan ruimtelijke kwaliteit. Dit is de eigentijdse manier waarop de aansluiting op de markt kan ontstaan die in een tijd van een ontspannen woningmarkt nodig is, en waarmee een samenhangend, duurzaam maar ook spannend ruimtelijk beeld kan worden bereikt.

Veel kan via processen worden bereikt. Dit past bij onze tijd. Geen eindplan maar werken naar een gedragen en dus duurzame oplossing samen met ontwikkelaars, corporaties, architecten en gebruikers. In het geval van Bergen is voor begeleiding van initiatiefnemers en hun architect een Q-team opgericht onder aansturing van een supervisor. In het Q-team Mooi Bergen zijn onder meer de disciplines stedenbouw, architectuur, cultuurhistorie en landschapsarchitectuur vertegenwoordigd. Ook een vertegenwoordiger van de welstand heeft zitting in het team, zodat de toetsing bij de welstandscommissie in het algemeen geen problemen meer oplevert.

Het beeldkwaliteitskader is inspiratiebron, leidraad en toetssteen. Om te kunnen inspireren moet het uitgedragen worden richting potentiële initiatiefnemers. Zijn er burgers of marktpartijen met een planvoornemen, dan worden zij uitgenodigd voor een ontwerpende dialoog met het Q-team, waarbij het beeldkwaliteitskader als leidraad dient. Het plan ontstaat in essentie aan de overlegtafel. In veruit de meeste gevallen is het voor het overige een kwestie van uitwerking, met door de gevoerde dialoog, een relatief eenvoudige procedure. Het beeldkwaliteitskader functioneert, naast inspiratiebron en leidraad, steeds als toetsingsinstrument ter vervanging van de welstandsnota.

BEELDKWALITEIT BEBOUWING

De combinatie van een beschermd dorpsgezicht, oudere bebouwing, variatie in bebouwing, hoogwaardige baksteenarchitectuur, inrichting van de openbare ruimte met hoogwaardige materialen en fors (opgaand) groen geven het centrum van Bergen een eigen identiteit met allure en sfeer.

Om die identiteit van Bergen te kunnen behouden en te versterken is het van belang dat nieuwe bebouwing afgestemd wordt op het huidige bebouwingsbeeld en de voorkomende architectuur. In het navolgende worden algemene uitgangspunten voor het bebouwingsbeeld, het gewenste architectuurbeeld en het kleur- en materiaalgebruik benoemd waaraan alle nieuwe ontwikkelingen moeten voldoen om dit te bereiken. Daarnaast geeft het beeldkwaliteitskader aanvullend specifieke uitgangspunten voor de in de structuurvisie onderscheiden deelgebieden (zie kaart pagina 8). De uitgangspunten zijn voorzien van referentiebeelden. Hierbij zijn diverse voorbeelden opgenomen uit het huidige centrum. Het is echter denkbaar dat ook andere bestaande voorbeelden passend zijn, want in het huidige bebouwingsbeeld zijn talloze hoogwaardige oplossingen te vinden die als inspiratie kunnen dienen voor nieuwe ontwikkelingen.

Alle uitgangspunten in dit beeldkwaliteitskader gaan er vanuit dat zorgvuldig aangesloten wordt bij het bestaande beeld. Dit betekent echter niet per definitie dat er ook historiserend gebouwd moet worden. Eigentijdse interpretaties zijn ook zeer goed mogelijk. Zij passen in het bebouwingsbeeld van een levend dorp.

Een zeer bijzonder bouwplan

In een enkel geval kan het voorkomen dat de uitgangspunten in dit beeldkwaliteitskader te beperkend zijn. Het kan gebeuren dat een plan van een dusdanige kwaliteit en uniciteit is dat het, ondanks strijdigheid met een deel van de uitgangspunten, naar het oordeel van het Q-team vanwege zijn intrinsieke kwaliteit doorgang zou moeten vinden. In dat geval geldt als stelregel dat er hogere eisen worden gesteld aan de zeggingskracht en het architectonisch vakmanschap naarmate een bouwwerk zich sterker van zijn omgeving onderscheidt.

BEBOUWINGSBEELD

In Bergen wordt het bebouwingsbeeld in sterke mate bepaald door hoogwaardige baksteenarchitectuur, een gevarieerd daklandschap, een dorpsse korrelgrootte, verspringende rooilijnen en een sterke oriëntatie op de weg. De bebouwing in het centrum is veelal één of twee bouwlagen met een (forse) kap en staat vaak dicht op de weg. De gemiddelde gevelbreedte ligt hier tussen de 14 en 18 meter en daarbij is voor circa 80% van de straatwand ook de verdieplingslaag bebouwd. Rondom de kruising Breelaan, Plein en Jan Oldenburglaan is incidenteel hogere bebouwing aanwezig. In de huidige situatie vormt het modern-functionele Bakemacomplex, door de afwijkende situering en hoofdopzet met platte daken, een (bijzonder) contrast.

Nieuwe bebouwing moet passen bij de huidige bebouwingsbeeld. In de nieuwe situatie zijn bouwen met een kap, het toepassen van een dorpsse korrelgrootte, het bouwen in een verspringende rooilijn en een sterke gerichtheid op de weg dan ook uitgangspunt. Ook met meer stedelijke volumes wordt aansluiting gezocht met schaal en korrelgrootte van de bestaande bebouwing. Grote (gebroken) kappen met lage goten zorgen voor een dorpsse en kleinschalige beleving. Variatie in kappen, korrelgrootte en subtiele sprongen in de rooilijnen bieden spanning en speelsheid in de nieuwbouwdelen. Het toepassen van gebogen lijnen past bij Bergen.

Algemene uitgangspunten

- Bebouwing dicht op de weg, gebouwd in een verspringende rooilijn.
- Sterke gerichtheid op de weg/openbare ruimte. Elk pand en/of ensemble heeft een relatie met de weg en een eigen ontsluiting en een herkenbare entree.
- Individuele panden (woningen en villa's) en/of complexmatige bebouwing die oogt als schakeling van individuele panden.
- Bebouwing met een (samengestelde) kap. Platte delen zijn ondergeschikt.
- Bouw- en nokrichting zowel haaks op als evenwijdig aan de weg.
- Herkenbare parcellering passend in de context en dorpsse schaal van Bergen in het algemeen.
- Variatie in goot- en bouwhoogte, met (bijzondere) accenten in hoogte.
- Kapvormen en relatief lage gootlijnen maken onderdeel uit van de verschijningsvorm van de bebouwing. Als suggestie: overwegend rijzige kapvormen.
- Hoogwaardige, zorgvuldig gedetailleerde baksteenarchitectuur, met een grote mate van diversiteit.
- Aandacht voor de vormgeving van achter- en zijkanten.

< *Kappenspel, dorpsse korrelgrootte en baksteenarchitectuur*

Variatie in bebouwing, rooilijnen en kappenspel. (Traditionele) hoogwaardige baksteenarchitectuur.

De aantrekkingskracht en sfeer van het centrum van Bergen wordt in hoge mate bepaald door de hoogwaardige baksteenarchitectuur en de variatie hierin. Bergen kent veel historische gebouwen (met het beschermde dorpsgezicht als hoogtepunt) en architectonische hoogstandjes uit de periode van 1900 tot 1940. Ook recent is er fraaie, bij het centrum van Bergen passende architectuur opgeleverd met de bouw van de Rustende Jager en de invulling van het Texacoterrein.

De traditionele baksteenarchitectuur met zorgvuldige detailleringen is vertrekpunt voor de architectonische uitwerking van de nieuwe ontwikkelingen in het centrum. Kenmerkend zijn ook de bijzondere kappen en de detaillering ervan. Bij nieuwe ontwikkelingen zijn een zorgvuldige detaillering van de dakranden, goten, boeiboorden en dakaansluitingen van groot belang. Ook mogelijkheden om de gevels visueel 'te verzachten' middels vergroening (verticale tuin) of kunstuitingen (bijvoorbeeld muurgedicht) worden betrokken in het plan.

Winkelpuizen en entrees

Winkelpuizen zullen voor een groot deel het aangezicht van het nieuwe plan bepalen. Winkelpuizen zijn onderdeel van de baksteengevels en vormen samenhangend geheel met de bovenliggende gevels. Winkelpuizen hebben een plint en/of een lage tussen-dorpel/kalf.

Entrees van appartementengebouwen zijn duidelijk herkenbaar, maar zodanig vormgegeven dat niet te grote onderbrekingen in de winkelpuizen ontstaan.

Buitenruimten en erfafscheidingen

Buitenruimten grenzend aan de openbare ruimte worden binnen de gevels opgelost, passend in de architectuur van het geheel. Uitkragende balkons zijn aan de straatzijde niet toegestaan. Ook daktuinen worden zorgvuldig ontworpen in samenhang met de architectuur van de bebouwing.

Erfafscheidingen die grenzen aan de openbare ruimte (ook bij daktuinen) zijn mee-ontworpen in de architectuur van de bebouwing. De erfafscheidingen worden uitgevoerd in baksteen, eventueel in combinatie met natuurlijke materialen (zoals hout) en/of beplanting (zoals klimplanten).

Algemene uitgangspunten

- Zorgvuldige gevelgeleding en massaopbouw. Parcellering in de individuele panden is in baksteengevels duidelijk herkenbaar, ook op de begane grond. Vanaf de openbare weg zijn eventuele balkons vormgegeven als gebouwde buitenruimten en niet als uitkragende elementen.
- Karakteristieke/expressieve/samengestelde kapvormen zoals mansardekappen, schildkappen en zadeldaken. Platte delen zijn ondergeschikt.
- Zorgvuldige detaillering van het metselwerk en bijzondere metselverbanden.
- Zorgvuldige detaillering dakbeëindigingen.
- Winkelpuien zijn onderdeel van de baksteengevels.
- Winkelpuien hebben plint en/of een lage tussendorpel/kalf.
- Installaties zijn ondergeschikt in het beeld.
- Erfafscheidingen zijn meeontworpen in de architectuur van de bebouwing en zijn uitgevoerd in baksteen, eventueel in combinatie met natuurlijke materialen (zoals hout) en/of beplanting (zoals klimplanten).
- Daktuinen zijn zorgvuldig ontworpen, in samenhang met de architectuur van de bebouwing.

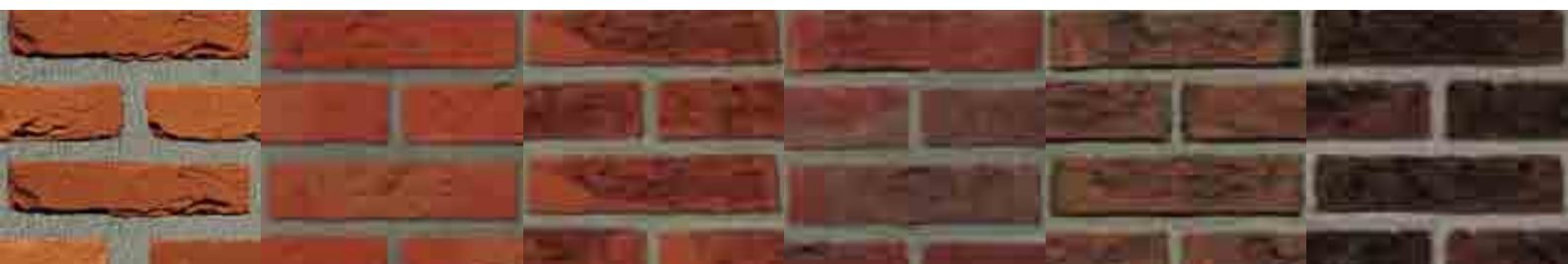
1. Zorgvuldige dakrandbeëindigingen

2. Buitenruimte inpandig

Geen balkons toepassen, maar loggia's als onderdeel van de baksteenarchitectuur

3. Meeontworpen erfafscheidingen en zorgvuldig ontworpen daktuinen (r)

Erfafscheidingen zijn onderdeel van de architectuur van de bebouwing en zijn uitgevoerd in baksteen, eventueel in combinatie met hout

KLEUR EN MATERIAAL

De belangrijkste materialen zijn baksteen in warme aardetinten en hout. Een rijke variatie in baksteendetaillering en metselwerkverbanden is in het huidige Bergen zichtbaar en is uitgangspunt voor de nieuwe situatie. Incidenteel kan een andere afwerking toegepast worden, zoals wit keimwerk, stucwerk of een natuurlijk plaatmateriaal. De dakbedekking bestaat uit matte keramische pannen in donkergrijs of warm rood-oranje. Bijzondere, afwijkende materialen, met eveneens een natuurlijke uitstraling, worden slechts als accent toegepast.

Algemene uitgangspunten

- Gevels overwegend in metselwerk in warme aardetinten, variërend van rood, bruin tot paars-mangaan. Contrasterende witte vlakken komen incidenteel voor. Accenten zijn uitgevoerd in donkere (geschilderde) vlakken of belijningen. Felle, schreeuwerige kleuren zijn niet toegestaan.
- Zorgvuldige detaillering van het metselwerk en bijzondere metselverbanden.
- Kozijnen zijn wit of juist donker geschilderd.
- Dakbedekking bestaat voornamelijk uit matte keramische pannen in donkergrijs of warm rood-oranje. Geglazuurde pannen zijn niet toegestaan.

Kleur- en materiaalgebruik

Baksteen in warme aardetinten, accenten in hout en keramische dakpannen en leien bepalen het beeld.

RECLAME, LUIFELS EN LUIKEN

Luifels, luiken, hekken en reclame-uitingen zijn in afmeting, plaatsing, detaillering en kleurstelling afgestemd op de architectuur van de bebouwing. Reclameuitingen zijn daarbij duidelijk ondergeschikt in het beeld, zowel in kleur, formaat als plaatsing. Borden haaks op de gevel en losse letters op de gevel zijn reclameuitingen die passen in het gewenste beeld van het centrum. Subtiële folies op de glaspuien en/of subtiële presentaties in de etalages zijn passend bij het beeld.

Algemene uitgangspunten

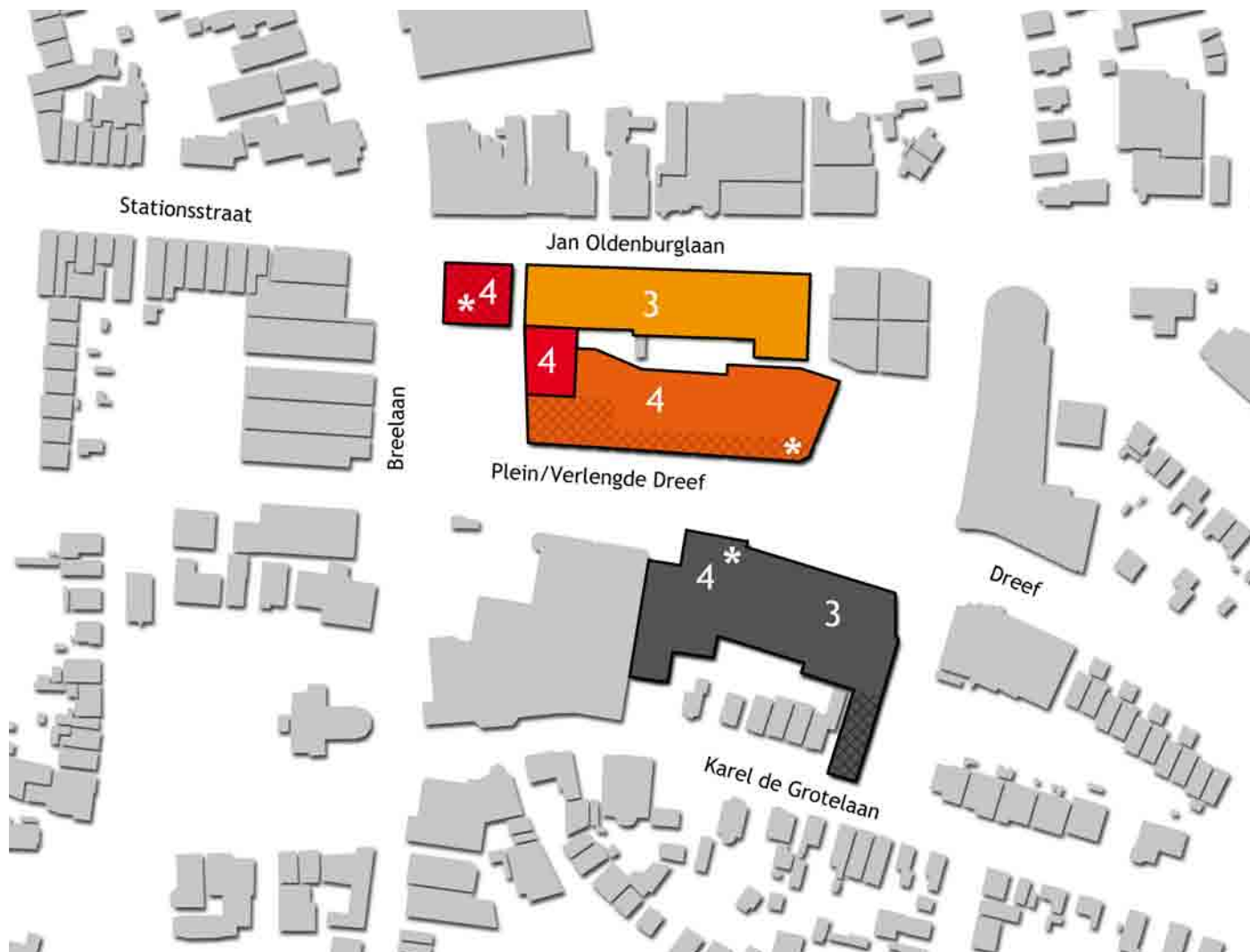
- Met betrekking tot de maatvoering en plaatsing geeft de gemeentelijke horecanota, de vigerende welstandsnota en het vastgestelde uitstallingsbeleid concrete, meetbare criteria. Indien sprake is van strijdigheid, is het beeldkwaliteitskader maatgevend.
- De (winkel)gevel gericht naar de openbare ruimte dient open en transparant te zijn, zodat waarneming van de winkelinrichting en/of koopwaar bijdraagt aan de levendigheid van de openbare ruimte.
- Reclame-uitingen zijn alleen toegestaan op de begane grond en tot onder de belangrijkste gevelopeningen van de eerste verdieping, of op inklapbare luifels.
- Reclame-uitingen in de voorgevel mogen de samenhang en ritmiek van de straatwand niet verstoren. Het zijn ondergeschikte toevoegingen.
- Reclame-uitingen zijn geïntegreerd in de architectuur, doordat deze in afmeting, plaatsing en kleurstelling afgestemd zijn op de architectuur van de bebouwing.
- Per pand maximaal één reclameuiting evenwijdig met de gevel, uitgevoerd in losse, open letters, afgestemd op en harmoniërend met de gevel.
- Per pand maximaal één reclameuiting haaks op de gevel, passend bij de architectuur.
- Folies op glaspuien kennen een passende kleurstelling en vormgeving en zijn beperkt tot een ondergeschikt deel (maximaal 20%) van het glasvlak van de gevel.
- Geen mechanische bewegende delen, lichtkranten, lichtobjecten, lichtreclame, en daglichtreflecterende of aangelichte reclames. Reclames en uitstallingen mogen niet aan straatmeubilair of bomen bevestigd worden.
- Flexibele luifels, screens en (rol)luiken passen bij de materialisering en kleurstelling van de architectuur.
- (Rol)luiken en rolhekken zijn transparant of opengewerkt.

1. (Flexibele) luifels zijn afgestemd op de architectuur van de bebouwing

2. Ondergeschikte borden haaks op gevel en losse letters op de gevel/binnen kozijnen

3(l). Supermarkt met goede binnen-buiten relatie

3 (m+r). Subtiële folies op de ramen en subtiële presentatie in de etalage

Breelaan

Dreef Noordzijde 'plus'

Maximum aantal bouwlagen, inclusief kap

Breelaan - Het Signaal

Dreef Zuidzijde

Stedenbouwkundig accent

Jan Oldenburglaan

Entree parkeergarage

Dreef Noordzijde

Overige bebouwing (bestaand)

^ Kaart deelgebieden

Het westelijke deel van het Bakema-complex aan de Breelaan moet ingevuld worden met een markant, beeldbepalend gebouw (aangeduid als het Signaal), dat tevens de noordwand van het nieuwe Dorpsplein vormt, en een gebouw dat de oostelijke wand van het nieuwe Dorpsplein vormt.

Het Signaal is een markant (vrijstaand) gebouw. In hoogte (maximaal 4 bouwlagen) wordt circa 50% of meer bepaald door een bijzondere kapvorm. Het gebouw moet worden vormgegeven met een samenspel van bijzondere, beeldbepalende kappen. Gezien de bijzondere ligging is een sterke relatie met en oriëntatie op de openbare ruimte uitgangspunt. Het gebouw heeft dan ook tenminste aan drie zijden representatieve gevels, waarbij met name de begane grond een publieksgericht karakter heeft. Het ontwerp is respectvol naar de bestaande bebouwing aan de Jan Oldenburglaan.

De nieuwe bebouwing ten zuiden van het Signaal heeft een hoofdvorm tot vier bouwlagen, waarbij de bovenste bouwlagen opgenomen zijn in de kapvorm. Het gebouw heeft als belangrijkste doel om een wand van het nieuwe Dorpsplein te vormen. De gevels hebben een sterke relatie met en oriëntatie op de openbare ruimte. Deze representatieve gevels hebben met name op de begane grond een publieksgericht karakter.

Uitgangspunten

- Het Signaal is een markant vrijstaand gebouw. In hoogte (maximaal 4 bouwlagen) wordt circa 50% of meer bepaald door een bijzondere kapvorm. Hoofdvorm afstemmen op bebouwing Jan Oldenburglaan.
- De overige bebouwing maakt een duidelijke wand en is maximaal 4 bouwlagen hoog, waarbij de bovenste één tot twee bouwlagen opgenomen zijn in een kapvorm.
- De onderste bouwlaag (met voorzieningen) heeft een forsere bouwhoogte dan de overige bouwlagen.
- De bebouwing heeft aan alle, aan de openbare ruimte grenzende zijden, een sterke relatie met de openbare ruimte.
- Vormgeving van gebouw en openbare ruimte is zeer zorgvuldig op elkaar afgestemd.

JAN OLDENBURGLAAN

De Jan Oldenburglaan wordt gekenmerkt door dicht opeen gebouwde vrijstaande panden. De hoofdvorm is overwegend twee bouwlagen met een kap. Aan de zuidzijde van de Jan Oldenburglaan is de bouw- en nokrichting overwegend haaks op de weg. Dit in contrast met de noordzijde van de straat, waar de bouw- en nokrichting vooral evenwijdig aan de weg is. De architectuur is kleinschalig en dorps (gevelbreedte circa 7 tot 17 meter) en wordt gekenmerkt door baksteen en zorgvuldige details. Het centrumplan maakt (vervangende) nieuwbouw aan de zuidzijde mogelijk. Programmatisch wordt hierbij uitgegaan van voorzieningen op de begane grond, met appartementen daarboven. Nieuwbouw aan de zuidzijde heeft een bouw- en nokrichting haaks op de weg en een hoofdvorm van maximaal twee bouwlagen met een kap. Kleinschalige, hoogwaardige baksteenarchitectuur, passend bij de bestaande situatie, is uitgangspunt.

Uitgangspunten

- Dicht opeen gebouwde individuele panden, met een (visuele) gevelbreedte variërend van 7 tot 17 meter, met een maat- en schaalverdeling passend binnen de dorpse context.
- Bouwen in de bestaande voorgevelrooilijn.
- Bouw- en nokrichting haaks op de weg.
- Maximaal 3 bouwlagen, met een hoofdvorm van één tot twee bouwlagen met een rijzige kap.
- De onderste bouwlaag (met voorzieningen) heeft een forsere bouwhoogte dan de overige bouwlagen. Onderlinge verschillen zijn kenmerkend.
- De bebouwing heeft aan alle, aan de openbare ruimte grenzende zijden, een sterke relatie met de openbare ruimte.
- Kleinschalige, hoogwaardige baksteenarchitectuur, passend bij de bestaande situatie, is uitgangspunt.

DREEF NOORDZIJDE

De structuurvisie benoemt twee scenario's voor vervanging/aanpassing van het Bakema-complex. In het eerste scenario (Basismodel) komt er een lommerrijke parkstrook aan de noordzijde van de Dreef, die de verbinding tussen Entreeplein en Dorpsplein vormt. Deze strook krijgt grote verblijfskwaliteit. Het tweede scenario (Basismodel-Plus) gaat uit van een ontwikkeling waarbij de rooilijn in zuidelijke richting verplaatst wordt, waardoor bebouwing de rijbaan begeleidt. In beide scenario's is een gefaseerde ontwikkeling denkbaar.

Programmatisch wordt uitgegaan van voorzieningen op de begane grond, met appartementen daarboven. Het parkeren dient opgelost te worden, bij voorkeur middels een parkeerkelder.

In de nieuwe situatie moeten kappen en dicht opeen gebouwde individuele panden of aaneengesloten bebouwing die oogt als een schakeling van individuele panden, het beeld bepalen. Variatie in gevelbreedte, goot- en bouwhoogte zijn uitgangspunten. De hoofdvorm is 2 tot 3 bouwlagen met een bewoonbare kap, waarbij de kap op onderdelen twee verdiepingen beslaat. Wanneer gebouwd wordt in een meer zuidelijke gesitueerde rooilijn, moet voorkomen worden dat een (tijdelijk) gefragmenteerd beeld ontstaat. Daarom moeten minimaal drie aaneengesloten panden in de nieuwe rooilijn gesitueerd worden.

Uitgangspunten

- Bij aanpassing van de rooilijn in zuidelijke richting, minimaal 3 aaneengesloten panden in deze nieuwe rooilijn bouwen. De cluster van 3 panden staan met de zijgevel in de oostelijke of westelijke begrenzing van het deelgebied.
- Dicht opeen gebouwde individuele panden tot aaneengesloten bebouwing, die oogt als een schakeling van individuele panden. De panden hebben een (visuele) gevelbreedte van minimaal 12 en maximaal 17 meter, met een maat- en schaalverdeling passend binnen de dorpscontext.
- Maximaal 4 bouwlagen, met een hoofdvorm van twee tot drie bouwlagen met een bewoonbare kap, waarbij de kap op onderdelen twee verdiepingen beslaat. De onderste bouwlaag (met voorzieningen) heeft een forsere bouwhoogte dan de overige bouwlagen. Daglichtvoorzieningen in de kap zijn zorgvuldig vormgegeven en blijven qua afmetingen ondergeschikt.
- Gevarieerde massaopbouw en gevelgeleding. Variatie in gevelbreedte en goot- en bouwhoogte van de bouwmassa's.

DREEF ZUIDZIJDE

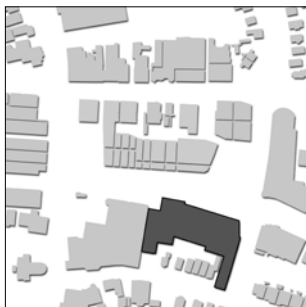
De Dreef Zuidzijde (Harmonielocatie) is in de huidige situatie beperkt bebouwd. In de nieuwe situatie vormt de bebouwing de grens voor het entreeplein vanaf de Dreef en is daarmee tevens een begeleiding voor de rijbaan. Programmatisch wordt uitgegaan van een parkeerkelder, voorzieningen op de begane grond, met appartementen daarboven.

De aanzet tot een duidelijkere demarcatie van het entreeplein door een sprong in de rooilijn met het naastliggende winkelpand Deen biedt mogelijkheden een pleinruimte te creëren als entree vanaf de Dreef. Dit kan zelfs worden versterkt door het perceel naast de entree van de parkeergarage van de Deen te wenden naar het entreeplein. Een nauwkeurige afstemming van de gevelwand van de Harmonielocatie op de tegenoverliggende percelen Dreef Noordzijde biedt veelbelovende kansen met betrekking tot de afronding van de opeenvolgende openbare ruimten (Brink, verlengde Dreef, Plein,...). Daarbij wordt het pand “Hartje Bergen” en de bibliotheek in een zichtbare samenhang met de Brinkruimte betrokken.

Met betrekking tot de aansluiting op de bestaande toegang naar de parkeergarage aan de Dreef zuidzijde dient de verkeersveiligheid, doorstroming laden en lossen en in- en uitrit van de parkeer garage te zijn gewaarborgd op basis van onderzoek en een overtuigende ontwerp oplossing, zodat een goede en veilige doorstroming, met name voor de fietsers, kan worden gegarandeerd.

In de nieuwe situatie moeten kappen en dicht opeen gebouwde individuele panden of aaneengesloten bebouwing die oogt als een schakeling van individuele panden het beeld bepalen. Variatie in gevelbreedte, goot- en bouwhoogte zijn uitgangspunten. De hoofdvorm is 2 tot 3 bouwlagen met een bewoonbare kap, waarbij de kap op onderdelen twee verdiepingen beslaat. Aan de zijde van de Doorbraak is de bebouwing niet hoger dan twee lagen met een kap.

Er wordt rekening gehouden met een nieuwe toegang voor de parkeergarage. Een aandachtspunt is de inpassing ervan. Doel is om de parkeervoorziening en de helingsbaan niet te ervaren vanaf de openbare ruimte.

Een nauwkeurige uitwerking van de Harmonielocatie, op basis van een flexibel te gebruiken en te bestemmen parterrelaag in combinatie met een zorgvuldige parcellering en uitstraling van de parterrefuncties naar de openbare ruimte is cruciaal voor de bijdrage aan ruimtelijke en functionele kwaliteit. Een open gevelfront met een levendig en transparant karakter is daarbij van eminent belang, zodat de Harmonielocatie toegevoegde waarde biedt aan de beleving van het openbaar gebied en Bergen centrum in het algemeen. De inrichting van het gevelfront dient ondersteunend te zijn aan de dorpse parcellering. Met name op de hoekposities van het gevelfront dienen zowel op de parterre als op de verdiepingenlagen bij te dragen aan verbinding met om de hoek gelegen openbare ruimten, winkels en woningen.

Uitgangspunten

- Dicht opeen gebouwde individuele panden tot aaneengesloten bebouwing, die oogt als een schakeling van individuele panden. De panden hebben een (visuele) gevelbreedte van maximaal 15 meter, met een maat- en schaalverdeling passend binnen de dorpse context.
- Maximaal 4 bouwlagen aan de Dreef en 3 bouwlagen aan de Doorbraak en Karel de Grotelaan. De hoofdvorm is maximaal twee bouwlagen met een bewoonbare kap, waarbij de kap op onderdelen twee verdiepingen beslaat. De onderste bouwlaag (met voorzieningen) heeft een forsere bouwhoogte dan de overige bouwlagen. Daglichtvoorzieningen in de kap zijn zorgvuldig vormgegeven en blijven qua afmetingen ondergeschikt.
- Gevarieerde massaopbouw en gevelgeleding. Variatie in gevelbreedte en goot- en bouwhoogte van de bouwmassa's.
- Architectuur afstemmen op bestaande bebouwing 'Rustende Jager'.
- Eventueel nieuwe entree van de parkeergarage zorgvuldig inpassen, afgestemd op de bebouwingsstructuur van de Karel de Grotelaan.

- Bebouwing
- Dorpsplein
- Verlengde Dreef
- Groene Entree

BEELDKWALITEIT OPENBARE RUIMTE

De combinatie van beschermd dorpsgezicht, oudere bebouwing, variatie in bebouwing, hoogwaardige baksteenarchitectuur, inrichting van de openbare ruimte met hoogwaardige materialen en fors (opgaand) groen geven het centrum van Bergen een eigen identiteit met allure en sfeer.

Om die identiteit van Bergen te kunnen behouden en te versterken is het van belang dat inrichting van de openbare ruimte wordt afgestemd op het huidige beeld van de openbare ruimte. In het navolgende zijn kenmerken benoemd waarop de inrichting van de openbare ruimte in het centrum als geheel moet worden geïnspireerd en worden uitgangspunten benoemd voor terrassen en uitstallingen. Daarnaast geeft het beeldkwaliteitskader aanvullend specifieke uitgangspunten voor de in de structuurvisie onderscheiden deelgebieden (zie kaart pagina 24); het Dorpsplein, de Verlengde Dreef en de Groene Entree. De uitgangspunten zijn voorzien van referentiebeelden. Hierbij zijn diverse voorbeelden opgenomen uit het huidige centrum.

De straten en de openbare ruimten van het centrum van Bergen worden gekenmerkt door een zorgvuldige en dorpse inrichting. Er is veelal sprake van verharding van gevel tot gevel en hoogwaardige materialen. De voorerven zijn/liken onderdeel van de openbare ruimte. Forse bomen en hagen geven de openbare ruimte allure en een groen karakter.

In de huidige situatie zijn delen van het centrum al opnieuw ingericht. Het kwaliteitsniveau dat gerealiseerd is nabij de herinvulling van de Texacolocatie is maatgevend voor het beeld dat nagestreefd wordt.

Algemene uitgangspunten

- Zorgvuldig ontworpen eenduidige en samenhangende inrichting van de openbare ruimte, passend bij de bestaande dorpse inrichting van Bergen.
- Inrichting gericht op verblijf/recreatief en winkelend publiek.
- Eenheid en samenhang in het materiaalgebruik, de beplanting, het meubilair en functionele elementen.
- De voorerven zijn visueel onderdeel van de openbare ruimte.
- Parkeerplaatsen zijn ondergeschikt in het ruimtelijk beeld en worden zo veel mogelijk ondergronds ingepast.
- Terrasafscheidingsen, reclame-uitingen, paaltjes, verkeersborden, functioneel straatmeubilair etc. zijn ondergeschikt in het beeld en worden zo minimaal mogelijk toegepast.
- Opgaande elementen staan zoveel mogelijk in één lijn.
- Terughoudend kleur- en materiaalgebruik, zowel in aantal als in expressie.
- Duurzame en hoogwaardige materialen toepassen, waaronder FSC hout en gebakken klinkers.

1. Hoog kwaliteitsniveau

De inrichting nabij de Texacolocatie is maatgevend voor het beeld dat nagestreefd wordt in het centrum.

2. Voorbeelden zorgvuldige vormgeving bestrating en meubilair

Variatie in bestratingsverbanden en subtiele verschillen in kleur geven allure aan de openbare ruimte.

2(r). Opgaande elementen op één lijn

3. Forse bomen en hagen

Bestaande bomen zoveel mogelijk handhaven. Nieuwe bomen afstemmen op bestaand sortiment.

TERRASSEN EN UITSTALLINGEN

In het centrum wordt een hoog kwaliteitsniveau in de architectuur van de bebouwing en van de inrichting van de openbare ruimte nagestreefd. De vormgeving en situering van de terrassen en de uitstallingen moeten passen bij dit beeld. Beoogd wordt dat de terrassen en uitstallingen levendigheid brengen in het centrum en tevens een meerwaarde betekenen voor het ruimtelijk beeld.

Ten aanzien van de situering van de terrassen wordt uitgegaan van een situering tegen de voor- of zijgevel van een horecapand. Op het plein is een geclusterde situering van terrassen uitgangspunt. In de inrichting van de openbare ruimte worden de plekken die bedoeld zijn voor terrassen op maaiveld gemarkeerd. Dit kan door bijvoorbeeld verschil in kleur of verband van materiaal of door gebruik te maken van een markering met een band of punt-accent.

Uitgangspunten

- Met betrekking tot de maatvoering en plaatsing van terrassen en uitstallingen geeft de gemeentelijke horecanota, de vigerende welstandsnota en het vastgestelde uitstallingsbeleid concrete, meetbare criteria. Indien sprake is van strijdigheid, is het beeldkwaliteitskader maatgevend.
- Terrassen op een geordende en samenhangende manier vormgeven en inpassen, met oog voor de omliggende openbare ruimte en met aandacht voor details.
- Terrassen bevinden zich tegen voorgevel of zijgevel van de desbetreffende horecagelegenheid, of zijn geclusterd op het plein.
- Terrasinrichting dient hoogwaardig van kwaliteit te zijn.
- Terrasschermen en plantenbakken zijn demontabel en/of verrijdbaar.
- Maximaal 1 stoepbord en maximaal 1 reclame- of menubord per terras.
- Reclame is toegestaan op onderzijde windscherm en parasols, geen opvallende en/of schreeuwerige kleuren.
- Uitstallingen bevinden zich binnen 1 meter vanaf de gevel, mits er minimaal 2 meter voetgangersgebied overblijft.
- Buitentaps zijn niet toegestaan.

1. Terras tegen de gevel en passend meubilair

2. Markering terras in de vormgeving van de openbare ruimte

Zones voor terrassen markeren op het plein. Terrassen zorgvuldig ordenen.

3. Passende uitstallingen

Demontabele terrasschermen toepassen. Maximaal 1 menubord per terras. Uitstalling binnen 1 meter vanaf de gevel.

Beschrijving

Het Dorpsplein wordt het belangrijkste plein van Bergen. De doorgaande weg is hier ondergeschikt aan de verblijfsfunctie. Een open, stenige pleinruimte, het (herstelde) tracé van de Breelaan met laanbeplanting en het bestaande plein met bladerdak bepalen in de nieuwe situatie het beeld.

Het Dorpsplein wordt aan de westzijde gekenmerkt door een zone waarin het tracé van de Breelaan weer zichtbaar gemaakt wordt. Deze zone loopt parallel aan de doorgaande route. Door een deel van de laanbeplanting van de Breelaan weer in ere te herstellen ontstaat een zichtlijn en een flaneerzone over de oude Breelaan en wordt de omgeving van Ruïnekerk visueel betrokken bij het Dorpsplein.

Het noordelijke deel van het plein wordt gekenmerkt door een open, stenige pleinruimte. Een bestaande grote kastanje wordt als solitair gehandhaafd. Vanaf zonnige terrassen bestaat zicht op het levendige centrum van Bergen en de langs wandelende mensen. De levendigheid van het plein zou versterkt kunnen worden, door het toevoegen van een waterelement. Op het (bestaande) zuidelijke deel wordt het meer besloten beeld van terrassen onder een bladerdak gehandhaafd.

Uitgangspunten

- De Breelaan visueel zichtbaar maken. De bestaande bomen van de Breelaan aanvullen met nieuwe exemplaren.
- Het noordelijke deel van het Dorpsplein heeft een open en stenig karakter. Een waterelement is mogelijk om de levendigheid van het plein te versterken.
- Het zuidelijke deel van het Dorpsplein behoudt het besloten, stenige karakter met bladerdak.
- Functioneel gezien moet het Dorpsplein de verschillende verkeersstromen geleiden, ruimte bieden voor recreatieve voorzieningen (o.a. terrassen) en de snelheid van het doorgaande verkeer beperken.

1(l). Besloten, bladerdak op zuidelijk pleindeel Dorpsplein handhaven.

Besloten terrassen onder een bladerdak

1(m). Breelaan zichtbaar maken en solitair inpassen

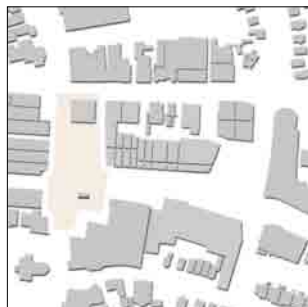
1(r). Laanbeplanting herstellen

2. Noordelijke deel Dorpsplein open en stenig inrichten

Met mogelijkheid voor zonnige terrassen met uitzicht

3. Principeprofiel Dorpsplein

Bron: Masterplan Mooi Bergen 2.0.

VERLENGDE DREEF

Beschrijving

De Verlengde Dreef vormt de verbinding tussen de Groene Entree en het Dorpsplein. De uiteindelijke inrichting is afhankelijk van welke van de twee ontwikkelingsscenario's gekozen wordt voor de invulling van de noordzijde van de Verlengde Dreef. In beide scenario's wordt de inrichting echter gebaseerd op het huidige profiel van de Stationsstraat om daarmee de route naar het strand op een constante en herkenbare wijze vorm te geven. Aan de noordzijde moet aandacht zijn voor verblijven. Aan de zuidzijde is inpassing van fietsparkeren een aandachtspunt.

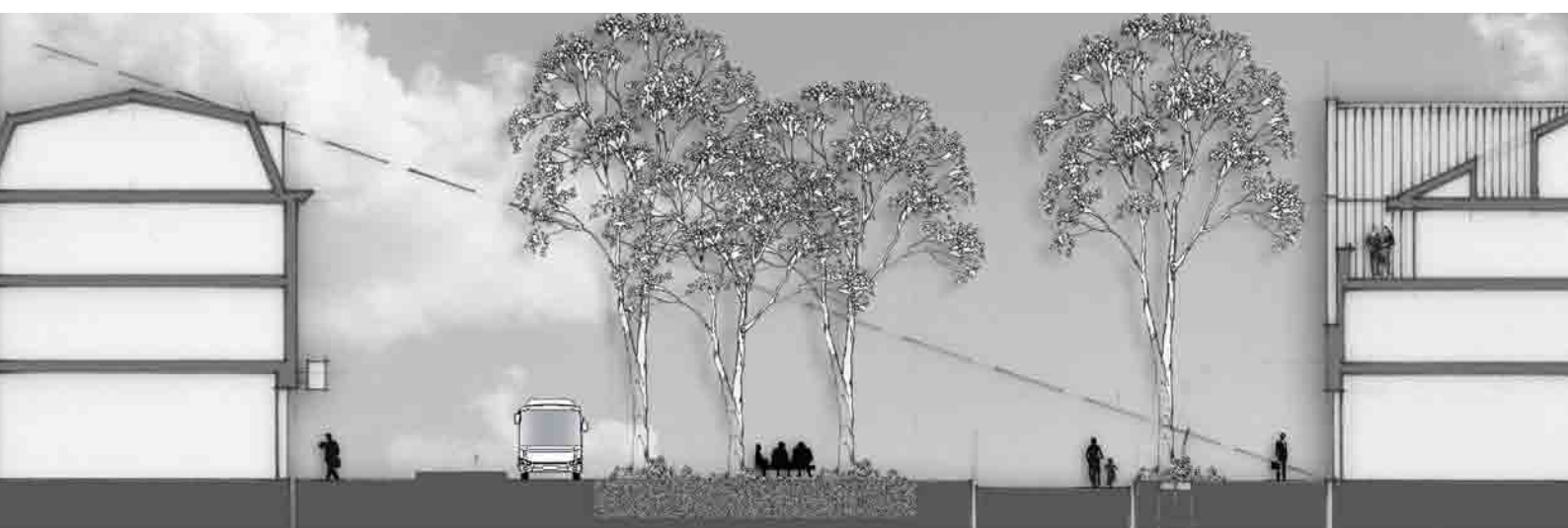
In het 'plus'-scenario wordt de doorgaande route duidelijk begeleid door gevelwanden. De Verlengde Dreef wordt vormgegeven als een laan, waarbij de rijbaan aan weerszijden wordt begeleid met een bomenrij. In het basis-scenario komt er een lommerrijke parkstrook aan de noordzijde van de Dreef die de verbinding tussen Entreeplein en Dorpsplein vormt. Deze Parkstrook krijgt grote verblijfskwaliteit'

Uitgangspunten

- De inrichting wordt gebaseerd op het huidige profiel van de Stationsstraat.
- De weg heeft een laankarakter in het Plusscenario of een lommerrijk karakter aansluitend op de sfeer van De Groene Entree in het Basismodel.
- Parallel aan de rijbaan wordt een strook natuursteen toegepast, waar het meubilair en de bomen ingepast kunnen worden. Deze stroken zijn elders in Bergen ook al toegepast, en zorgen voor samenhang in het gehele centrum.
- Aandacht voor verblijven aan de noordzijde.
- Zorgvuldige inpassing van fietsparkeren, met name aan de zuidzijde.
- Functioneel gezien moet de Verlengde Dreef de verschillende verkeersstromen geleiden, ruimte bieden voor recreatieve voorzieningen (o.a. terrassen, markt) en de snelheid van het doorgaande verkeer beperken.

1. *Profiel baseren op profiel Stationsweg*
 2. *Natuursteenstrook parallel aan de rijbaan*
 3. *Principeprofiel Verlengde Dreef in Basismodel Plus*
- Bron: Masterplan Mooi Bergen 2.0.

GROENE ENTREE

Beschrijving

De overgang van de (groene) Dreef naar het centrum van Bergen wordt gemarkeerd door de Groene Entree. De Groene Entree krijgt een besloten, groene en lommerrijke inrichting, passend bij de groene uitstraling van Bergen. Gras en een groen bladerdak bepalen het beeld. Het doorgaande verkeer wordt afgeremd en rustig het dorp in geleid en de bus kan er keren. De Groene Entree vormt een contrast met het meer open en verharde Dorpsplein.

Uitgangspunten

- Een bladerdak op een ondergrond van gras en verharding bepaalt het beeld. Hierbij worden meerdere boomsoorten toegepast, om diversiteit in structuur en (herfst)kleur te realiseren.
- Continue ruimte van gevel tot gevel.
- Zitelement inpassen in combinatie met (verhoogd) liggend gras en/of opgaande beplanting.
- Eventuele bushokjes zijn zorgvuldig ingepast.
- Functioneel gezien moet de Groene Entree ruimte geven aan de verschillende verkeersstromen, het doorgaande verkeer afremmen, een keermogelijkheid voor de bus bieden en toegang bieden tot een parkeergarage.

1. Groen bladerdak

Een groen bladerdak op een ondergrond van gras en verharding bepaalt het beeld.

2(l&m). Zitelement in combinatie met gras en/of opgaande beplanting

Een groen bladerdak op een ondergrond van gras en verharding bepaalt het beeld.

2(r). Zorgvuldige vormgeving bushalte

Bushalte met verblijfswaarde.

3. Principeprofiel Groene Entree

Bron: Masterplan Mooi Bergen 2.0.

COLOFON

Opdrachtgever

Gemeente Bergen (NH)

Contactpersoon

Eric van Hout

Gemeente Bergen (NH)

Beeldkwaliteitskader

Mischa Teensma

Wout Douwsma

BügelHajema Adviseurs

Projectleiding

Mischa Teensma

BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

022.00.02.34.04.00

Datum

29 januari 2015

(vastgesteld)